

Матюх Жанна Вікторівна,
аспірант
Україна, м. Київ.

ДО ПИТАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ІНКЛЮЗИВНУ ДОШКІЛЬНУ ОСВІТУ

Поширення мультимедійних технологій (МТ) у навчанні, вихованні й розвитку дошкільнят з особливостями психофізичного розвитку наразі є знаковою світовою тенденцією. Переваги упровадження цих технологій в освітній процес дошкільних закладів обґрунтовані у цілому ряді робіт вітчизняних дослідників, що свідчить про інтерес наукової спільноти до даної проблеми.

Утім, практика використання МТ у вітчизняному дошкільні наразі потребує значного покращення. Аналіз джерельної бази дозволив виявити низку суперечностей: 1) між необхідністю розбудови інформаційного суспільства й недостатнім рівнем комп'ютеризації та інформатизації дошкільної освіти; 2) між перевагами використання МТ у навчанні дітей дошкільного віку та недостатнім розробленням відповідного методичного супроводу; 3) між потенціалом використання МТ для підвищення якості освіти та недостатнім рівнем ІКТ-компетентності вихователів ДНЗ [3].

Разом з цим, реалізація інклюзивної освіти для дітей з особливостями психофізичного розвитку перебуває на етапі становлення та супроводжується низкою перешкод: низьким рівнем підготовки вітчизняних кадрів (як педагогів, так і управлінців), які не мають навичок професійної діяльності в умовах інклюзивного освітнього середовища, не володіють відповідними методиками, недостатньо обізнані щодо можливостей використання новітніх засобів в інклюзивній освіті. Особливо гостро ця проблема відслідковується в умовах дошкільного навчального закладу (ДНЗ), де спостерігається незабезпеченість педагогів комп'ютерною технікою; недостатній рівень ІКТ-компетентності співробітників ДНЗ; велика кількість дітей у групах, що ускладнює індивідуалізацію навчально-виховного впливу; відсутність у штатному розписі спеціаліста з питань ІКТ; недостатній рівень володіння методиками підтримки інклюзивного навчання, у т.ч. з використанням МТ [3].

Серед основних переваг використання МТ, що є знаковими в аспекті навчання дошкільнят з особливостями психофізичного розвитку, визначаємо такі:

- полісенсорність сприйняття матеріалу (можливість впливу на різні сенсорні зони, органи чуття);
- сприяння розвитку основних психічних процесів (мислення, пам'яті, уваги, уяви, мовлення та ін.);
- можливість демонстрації об'єктів, явищ і процесів, які недоступні в повсякденному житті (космічні об'єкти, явища природи, об'єкти мікросвіту та ін.);

- можливість візуалізації абстрактної інформації;
- унаочнення й емоційне забарвлення демонстраційного матеріалу тощо.

Серед основних видів мультимедійних технологій, що доцільно використовувати в навчанні дошкільнят з особливостями психофізичного розвитку, виокремлюємо наступні:

1) *Мультимедійна презентація*. Цей засіб дозволяє поєднати динаміку, звук і зображення – тобто ті чинники, які найдовше утримують увагу дитини. Одночасний вплив на два найважливіші органи сприйняття – слух і зір – дає змогу досягти більшого ефекту. Мультимедійні презентації доцільно застосовувати при вивченні нових понять, або їх закріпленні.

2) *Навчально-ігрова програма* – окремий вид комп'ютерних ігор, розроблених спеціально для дидактичних цілей. Мета використання навчально-ігрових програм має подвійний зміст: ігровий – одержання дитиною «винагороди» після досягнення ігрової мети; навчальний і розвивальний – набуття й розвиток знань, умінь і навичок. Використання цього засобу доповнює усі традиційні форми ігор і занять, природним шляхом залучає дітей до набуття початкових навичок роботи з інформаційними технологіями, до оперування знаковими формами мислення тощо. Під час гри у дітей розвиваються позитивні емоційні реакції, прагнення досягати поставленої мети, що сприяє корекції і розвитку психічних процесів. Навчально-ігрові програми доцільно застосовувати при закріпленні знань, відпрацюванні навичок.

3) *Мультиплікаційний фільм (мультфільм)*. З перегляду мультфільмів діти отримують значні обсяги інформації художньо-естетичного, морально-етичного, пізнавального та іншого характеру. Їх упровадження в освітній процес дозволяє позитивно впливати на розвиток усіх сфер психіки: засвоєння способів поведінки, алгоритмів досягнення цілей; розвиток емоційної сфери; пізнавальних процесів – дитина отримує знання про явища та предмети, розвиває мислення, пам'ять, увагу, сприймання та уяву тощо. Відтак, мультиплікаційні фільми доцільно застосовувати для пояснення і формування складних комплексних понять: морально-етичних цінностей, норм соціальної взаємодії та ін.

Доцільно зауважити, що дитина з особливостями психофізичного розвитку проходить всі ті ж стадії онтогенезу, що й здорова. Відмінності полягають у темпах фізичного і психічного розвитку, кінцевому результаті і способах його досягнення. Розвиток особистості дитини, її фізичних здібностей та пізнавальної діяльності залежить від основного дефекту і вимагає більше часу, використання особливих засобів, методів і підходів. З упровадженням МТ, кожна дитина здатна подолати бар'єри на шляху до навчання, отримати доступ до різноманітних дидактичних матеріалів у зручному для неї форматі [1; 2].

Таким чином, педагогічно обґрунтоване й виважене використання мультимедійних технологій відкриває широкі можливості для покращення якості дошкільньої освіти, її доступності, сприяючи рівному доступу до

освітніх послуг, плідній суспільній інтеграції на засадах інклюзивного підходу. Подальші дослідження плануємо спрямувати на розроблення методики використання мультимедійних технологій в інклюзивній дошкільній освіті.

Перелік використаних джерел та літератури

1. Запорожченко Ю.Г. Використання засобів ІКТ для підвищення якості інклюзивної освіти / Запорожченко Ю.Г. // Інформаційні технології в освіті: Зб. наук. праць. – Херсон: ХДУ, 2013. – № 15. – С. 138–145.

2. Запорожченко Ю.Г. Використання засобів ІКТ у дистанційному навчання учнів з функціональними обмеженнями / Запорожченко Ю.Г. // Інформаційні технології в освіті: Зб. наук. праць. – Херсон: ХДУ, 2013. – № 16. – С. 75–82.

3. Матюх Ж.В. Використання мультимедійних технологій в дошкільній освіті як актуальний напрям науково-педагогічних досліджень / Матюх Ж.В. // Науково-практична конференція «Мультимедійні технології в освіті та інших сферах діяльності»: Тези доповідей. – К.: НАУ, 2015. – С. 66-67.